
COMUNISMUL ȘI REVOLUȚIA DIN 1989 ÎN CONȘTIINȚA SIGHIȘORENILOR

Florina Ștefan

În cadrul unui muzeu modern, educația ocupă un loc important. Tot mai mult se vorbește în ultimii ani de educația muzeală, de educația interactivă adresată unor categorii de public extrem de variate. Educația interactivă este deja o necesitate în eforturile muzeului de a-și atrage publicul, pentru a-și prezenta și a-și face înțeles patrimoniul deținut, pentru a-și justifica rolul socio-cultural pe care îl deține în cadrul societății contemporane.

Muzeul nostru s-a impus în ultimii ani prin organizarea de evenimente culturale însemnate sub forma unor programe publice adresate în primul rând elevilor școlilor sighișorene. În acest calendar al programelor de educație muzeală am organizat în anul 2009, începând cu 15 octombrie până în 15 ianuarie 2010, campania-program : ***Comunismul și revoluția din 1898 în conștiința sighișorenilor.*** Am conceput acest program a fi unul de conștientizare-informare-educare și l-am adresat elevilor între 14 și 16 ani. Parteneri în acest program am avut Școala Generală "Radu Popa" și Colegiul Național „Mircea Eliade” din Sighișoara.

De ce campanie de conștientizare? Pentru că am dorit să aducem în prim-planul atenției elevilor (generației sighișorene născute după 1989), comunismul, viața cotidiană din acea perioadă, evenimentele din 22 decembrie 1989, așa cum s-au întâmplat toate în micul nostru oraș din inima Transilvaniei și să facem din asta o suită de teme de dezbateri, de analize a situațiilor, a atitudinilor.

De ce campanie de informare? Pentru că, în acest caz, pe lângă conștientizarea problemelor puse în discuție am urmărit și îmbogățirea informațiilor referitoare la specificul acelei perioade istorice.

De ce campanie de educare? Pentru că, am urmărit pregătirea publicului nostru pentru a analiza, pe baza cunoștințelor primite și a-și forma opinii proprii. Nu în ultimul rând, a fost campanie de educare pentru că o campanie de educare înglobează campaniile de conștientizare și informare.

Nu am dorit să judecăm și să dam verdicte, nu am dorit să împărțim lucrurile în bune și rele, am dorit să știm cum a fost, ce a fost, de ce a fost, de la oamenii care au trăit în acea perioadă, care au fost implicați în diferite structuri de conducere sau coerciție, de la oameni care au participat efectiv în acele zile începând cu 22 decembrie 1989 la schimbarea istoriei.

Programul s-a desfășurat pe trei planuri mari. Începând cu 15 octombrie 2009, până în 21 decembrie 2009 elevii au adunat la muzeu de la părinți, bunici, vecini, de la locuitorii orașului, foarte multe obiecte din perioada comunistă, pe care le-am grupat în mai multe categorii: documente originale ale unui tânăr sighișorean condamnat politic care a fost închis la Canal Dunăre-Marea Neagră (sentința de condamnare, biletul de eliberare din închisoare și o carte poștală pe care mama o trimite fiului ei de numai 21 de ani aflat în închisoare. Această carte poștală s-a întors înapoi purtând pe ea mențiunea "refuză să primească"...pentru simplul motiv că oficial, adresa scrisă de mamă : "colonia de muncă Peninsula", NU EXISTA!). O altă categorie de lucruri aduse la muzeu au fost obiecte folosite la școală: carnete de note, oracole, fotografii cu pionierii, uniforme școlare, uniforme de pionier, cravate cu tricolor, diplome, insigne de fruntaș în munca patriotică, manuale școlare, caiete, culegeri de probleme de matematică, etichete școlare, gume de șters maro, truse chinezești de geometrie, penare de lemn, etc. Altă grupă de obiecte au constituit-o cărțile, revistele, muzica : cărți din colecțiile copilăriei : Biblioteca pentru toți copiii, Povești nemuritoare, Povestiri istorice. Colecții de reviste : Șoimii patriei, Cutezătorii patriei, Luminița, Anticipația, Pif, ș.a.. Discuri-placi de vinil cu muzică sau cu povești. Din categoria obiecte folosite acasă, am primit o mulțime : ziare vechi (am avut ocazia să avem două numere speciale din ziarul „Neuer Weg”, unul din 21 decembrie 1989 și celălalt din 22 decembrie 1989, unul comunist, celălalt născut în libertatea zorilor zilei de după; diferența este șocantă...), sticle de lapte, telefoane cu disc, aparate de radio, diafilme, cărți poștale de pe litoralul comunist, jocuri : "Nu te supăra frate", "Piticot", bibelouri, tablouri, lămpi cu petrol (pentru serile lungi în care "ni se tăia curentul"). Am mai primit uniforme militare și de gărzi patriotice, având norocul să primim de la văduva colonelului care conducea Unitatea militară din Sebeș Alba, uniformă completă pe care acesta a purtat-o în ziua de 22 decembrie 1989. Am mai primit foarte multe fotografii din industrie (Întreprinderea de Faianță și Sticlă, Țesătoria de bumbac, Țesătoria de Mătase, care ilustrau munca plină de "entuziasm" a muncitorilor, aspecte de la ședințele de partid, vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu în fabricile sighișorene, etape de construcție a clădirilor, etc.), fotografii de la paradele de 23 August și 1 Mai unde sunt văzute autoritățile locale, tovarășa prim-secretar de atunci dând onorul armatei și mase mari de oameni defilând prin fața tribunei oficiale.

Un al doilea plan al demersului nostru l-a constituit strângerea mărturiilor din timpul ieșirii muncitorilor în stradă în ziua de 22 decembrie 1989, marșul acestora spre Primăria aflată în cetate, ocuparea clădirii primăriei și schimbarea echipei de conducere a orașului. Am reușit prin bunăvoința câtorva participanți la aceste evenimente să strângem aproximativ 80 de fotografii originale care surprind diferite momente ale acelor zile. De

asemenea am mai obținut un document foarte important, scris "la cald", o descriere a acestor evenimente sub titlul "*Expunerea evenimentelor din perioada 16-25 decembrie 1989, din municipiul Sighișoara*", scrisă imediat după 25 decembrie și semnată în original de cinci membri ai Organizației 21 Decembrie : Săvan Ioan, Irimie Ioan, Rohan Adrian, Pascu Ionim, Suciuc Ioan, Junie Vasile, Hurubean Ioan. Mai deținem și fotocopii ale unor documente care atestă statutul de "revoluționar" acordat ulterior domnului Săvan Ioan, unul dintre liderii acestor evenimente, care a mobilizat și a condus angajații întreprinderii Nicovale la această revoltă și a trimis emisari în toate celelalte fabrici sighișorene pentru a face cunoscute intențiile lor și a le cere participarea împreună la evenimente.

Al treilea plan al proiectului s-a derulat pe parcursul celor două luni (octombrie-decembrie 2009) timp în care, după un program bine stabilit, echipele de elevi s-au întâlnit la muzeu cu următoarele persoane : d-na Morăreanu, fost secretar de partid pe probleme sociale în vechiul Comitet de Partid aflat la conducerea orașului până în 22 decembrie 1989, dl. Șerban , fost comandant al Dispozitivului de Apărare din cadrul Miliției municipiului Sighișoara, dispozitiv constituit special din ordinul lui Ceaușescu (în toate orașele țării) având misiunea clară de a opri eventualele revolte ale maselor și dl. Săvan Ioan, lider al muncitorilor care au ieșit în stradă în ziua de 22 decembrie 1989. În cadrul acestor întâlniri persoanele invitate au povestit elevilor aspecte ale activității lor, au descris evenimente, lucruri, situații și apoi au răspuns la întrebările copiilor. S-au clarificat astfel multe dintre nelămuriri, direct de la "sursă", prin viu grai, persoanele invitate au dat dovadă de disponibilitate și au fost deschise și sincere față de copii. De asemenea, întrebările copiilor nu o dată i-au pus în dificultate pe invitați. Această comunicare directă, folosită ca metoda didactică în programul nostru, a constituit o sursă de informare importantă. Spre sfârșitul lunii noiembrie 2009 am vizionat cu elevii, la muzeu, filmul artistic *A fost sau n-a fost?* (titlu internațional în engleză: *12:08 East of Bucharest*), un film românesc în regia lui Cornel Porumboiu, o comedie satirică și o dramă în același timp.

Programul de educație muzeală "Comunismul și revoluția din 1989 în conștiința sighișorenilor" s-a finalizat cu organizarea unei expoziții temporare (21 decembrie 2009-15 ianuarie 2010) cu toate obiectele adunate de elevi pe parcursul campaniei noastre. O parte a expoziției a fost constituită din "amintiri din epoca de aur", iar cealaltă, paralelă, din fotografiile și documentele rămase din zilele de 22, 23, 24 decembrie 1989. Vernisajul a avut loc în ziua de 21 decembrie 2009, când se împlineau 20 de ani de la evenimente. Invitați au fost revoluționarii acelor zile, autoritățile locale, elevi, profesori și părinți.

Prin acest proiect, ca demers didactic, am încercat să "apropiem" elevii de o situație autentică de învățare. Acest proiect a fost o activitate personalizată, care a permis folosirea liberă a cunoștințelor însușite într-un context nou și relevant. "Produsul

finit” realizat în urma activității din proiect, adică expoziția care a fost vizitată de peste o mie de vizitatori, a creat elevilor sentimentul utilității a ceea ce au produs ei prin eforturile lor de strângere a obiectelor, organizarea spațiului de expunere și amenajarea propriu-zisă.

DER KOMMUNISMUS UND DIE REVOLUTION VON 1989 IN DEM BEWUSTSEIN DER SCHÄSSBURGER (Zusammenfassung)

Vorliegender Artikel beschreibt den Ansatz des Schäßburger Geschichtsmuseums, die Ereignisse von Ende 1989, sowie das Leben in der Zeit des Kommunismus, der jüngeren Generation näher zu bringen. Dieses geschah durch Zusammenarbeit mit Schäßburger Schülern, anhand von Dokumenten und Fotos, Aussprachen mit Schäßburger Teilnehmer an den Ereignissen vom 16. – 25. Dezember 1989, Filmvorführungen und Ausstellungen.

Fotografii: Emil Panaitescu

